

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno din 32—, polletno
din 16—, četrtletno din 9—, ino-
zemstvo din 64—
Poštno-čkovni račun številka 10.603

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMEČKO DELO“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Naš mladi kralj v Sloveniji

V letošnjem poletju je prebil naš mladi kralj Peter II. štirideset dni ob Jadranu. Dne 21. julija pa se je pripeljal vladar iz Splita v Slovenijo v kraljevski dvorec Suvobor na Bledu. Postaja v Lescah na Gorenjskem je bila v zastavah, zelenju ter cvetju, ko je pripeljal ob 13.30 dvorni vlak, iz katerega je stopil smehljajočega obraza mladi kralj. Pri izstopu v spremstvu pribočnika mu je izrekel prisrčno dobrodošlico g. ban dr. Marko Natlačen, želeč mu v imenu vsega slovenskega prebivalstva v najlepšem kotičku Slovenije prijetno bivanje. Zatem je predstavil g. ban kralju okrajnega načelnika dr. Vrečarja ter blejskega župana dr. Benedika. Iz skupine 40 blejskih deklet in fantov v lepih narodnih nošah sta stopila pred vladarja šolar ter šolarka. Učenka je kralju izročila lep slo-

venski šopek v znak ljubezni in zvestobe. Kralj je odšel skozi špalir narodnih noš, ki so vzklikale navdušeno »Živel kralj!« ter so mu sule cvetja na pot. Pred kolodvorom je pozdravila vladarja ljudska množica in šolska mladina mu je ljubko mahala z zastavicami. Po teh prisrčnih in navdušenih pozdravih se je odpeljal kralj v avtomobilu proti Bledu. Povsod med potjo je bil kraljev avtomobil deležen navdušenih vzklikov domačinov. Na Bledu pa so poleg domačega naroda pozdravili našega mladega vladarja tuji gostje. Kralj se je odpeljal skozi okrašen Bled v dvorec Suvobor, na kojega strehi je zaplapolala zastava v znamenje, da bo sončne poletne dneve osrečeval Slovenijo s svojim bivanjem mladi vladar Peter II.

Na kongres Kristusa Kralja četrtinska voznina!

Kongres Kristusa Kralja se je začel večerajšnji dan. V slovensko prestolnico, belo Ljubljano, so prišli ali bodo te dni prispele zastopniki katoliških narodov, da manifestirajo skupno z nami za Kristusa Kralja in za vzvišene katoliške ideale. Sredi med nami, med našim številčno malim narodom, se bodo zastopniki večjih in velikih narodov posvetovali, kako utrditi in razširiti kraljestvo Kristusovo na zemlji. Za nas Slovence je ta mednarodna prireditve velikega pomena. Predstavniki raznih narodov si bodo te dni ogledali našo zemljo, katera je od Boga oblagodarjena z velikimi in izrednimi prirodnimi lepotami. Slava naše lepe domovine se bo širila po svetu. Tudi slava našega katoliškega naroda? Pokažimo zunanjemu svetu, da smo v resnici katoliški narod, in sicer ne samo po zunanjih oblikah, ki smo si jih prisvojili, marveč po duhu Kristusovem, ki smo ga sprejeli v svojo dušo in iz katerega živimo. Dajmo temu duhu zunanjega izraza na vseh prireditvah, ki so in bodo te dni v Ljubljani! Pokažimo se na višini katoliškega naroda! Vnetost našega katolištva naj tudi vname tiste, ki so prišli k nam, ne pa narobe, da bi se morali mi razgreti ob ognju, ki ga tuji pri-

nesejo k nam. Ljubljanski kongres mora dati vsem, domačinom in prispelim iz tujine, pobudo, da se kot urejena in disciplinirana vojska borimo za Kristusa in njegovo kraljestvo na zemlji. V fronti Kristusovi mora mladina zavzemati prvo vrsto. Živel Kristus Kralj! To geslo naj zbere naše ljudstvo, osobito slovensko mladino v največjem številu v Ljubljani posebno glavni kongresni dan v nedeljo, dne 30. julija. Naj bo slovenska prestolnica v resnici mogočno žarišče ideje Kristusa Zveličarja sveta in njegovega kraljestva na zemlji!

Da bo kongres Kristusa Kralja tem veličastnejši in bo vsakemu omogočen obisk, je dovoljena četrtinska voznina. Udeleženci kupijo na svoji domači odhodni železniški postaji polovično vozno karto do Ljubljane in železniški obrazec K-14, in to na podlagi kongresne knjižice, ki jo dobijo v dočem župnem uradu. Vozne karte v Ljubljani ne smejo oddati, ker velja s potrdilom na železniškem obrazcu K-14, da so se kongresa res udeležili, in z ljubljanskim postajnim žigom za brezplačen povratek nazaj domov. Kupite vozne listke in obrazec K-14 že prej na postaji, ne šele tik pred odhodom vlaka!

Anglija in Japonska sta se pobotali

V Tokiu so se vršila pogajanja med Anglijo in Japonsko radi zaprtja kitajske obale po japonskih bojnih ladjah. Ker so bile angleške koristi radi blokade hudo prizadete, sta začeli obe velesili pogajanja, katera so bila zadnjo soboto v Tokiu zaključena. Prišlo je do sporazuma, s katerim se je odrekla Anglija vsaki pomoči za

Kitajsko, katero je v dveletni vojni z Japonsko podpirala z denarjem in orožjem. Anglija je sprejela japonske predloge radi vojne nevarnosti v Evropi in da bi s popuščanjem do Japonske pritisnila na Rusijo, ki zavlačuje sklep politične in vojaške zveze z Angleži in Francozi.

Žrtev za narod

»Koroški Slovenec«, vrlo glasilo naših rojakov na Koroškem, ki so sedaj v Nemčiji, je nedavno napisal lep članek o pomenu žrtve za narod in narodnost. V tem članku se med drugim piše:

»Vrednost kake stvari raste z žrtvami, ki jih doprinašamo zanjo. Z žrtvami, odpovedmi in trpljenjem priborjena narodna zavest ima svojo posebno vrednoto in dragocenost. Kdor ljubi svoj narod s svojo žrtvijo, ga resnično ljubi. Kdor ga ljubi samo z besedo, je frazač in lažnivec.

Zvesti sinovi in hčerke svojega naroda so živa vest onim, ki svojo narodno zavest prodajajo za denar ali drugo osebno korist. Nemirna vest speče nezveste ob pogledu na rojake, ki svojega narodnega idealizma niso zapravili in ne potratili za prazen nič. Zato jih čisto obkladajo s svojim gnjevom in sumničanjem. Narodna zavest in narodna zvestoba sta čisto ozko povezana z žrtvami, gmotnimi in moralnimi, odpovedmi, premagovanjem, prečesto je plačilo za narodno zvestobo le prezir, sramotenje ali zapostavljanje. Čim večja pa je žrtev za narod, tem čistejša in svetlejša je tudi ljubezen do njega.

Po trpljenju in žrtvi za narodni blagor so povezani tisočeri rodovi in so medsebojno povezane naše slovenske vasi in doline. Žrtev in odpoved sta usoda narodnih sinov v prvih narodnih vrstah. Žrtev in odpoved na oltarju naroda sta zapoved tisočerm očetom in materam. Žrtev in odpoved sta slovenski testament doraščajočemu rodu in mladi generaciji.

Te besede veljajo v prvi vrsti za narodne manjšine, ki se morajo boriti za svoj obstanek. Obstoje takih manjšin je popolnoma odvisen od zavesti ljudi, ki taki manjšini pripadajo. Ni lahko biti član skupine, ki je v gospodarskem, političnem in kulturnem življenju zapostavljena. Treba je idealizma, treba je čiste, nesebične ljubezni, treba je vestnega izpolnjevanja četrtne božje zapovedi, treba je veliko samopremagovanja, da človek gre preko vseh gmotnih ugodnosti in časti, ki mu nudi pobeg v tabor večinskega naroda, ter ostane zvest svojemu lastnemu ubogemu, preziranemu in preganjanemu narodu. Kdor to stori, je poštenjak, ki mu gre priznanje in spoštovanje. V tem pogledu vsa čast našim rojakom, ki v tujih državah vzdržujejo naš narod s svojimi zvestimi Boga in narod ljubečimi srci.

Žrtev za narod in narodni blagor pa je tudi potrebna za narod, ki živi v svoji lastni narodni državi. To velja zlasti za nas slovenske narode. Usoda nam Slovonom v zgodovini ni bila naklonjena in šele po svetovni vojni smo zopet dobili svoje lastne države. Trajnost teh držav je odvisna od naroda samega, ki je najtrdnjša

in morda edina podlaga države. Na druge narode in države se ne moremo zanesti. Usoda Češke in Slovaške to jasno dokazuje. Rešitev je v nas samih: v naši volji za narodno skupnost in za narodno državo. Taka volja vzraste iz samopremagovanja in žrtve. Ni v naših slovanskih državah vse »v rožicah«, je tudi prav veliko

esata in trnja. Pa kljub temu in tudi hujšemu, kar bi nas še moglo zadeti, ljubimo svojo državo, ki je najmočnejša obramba naše narodnosti. K taki ljubezni, k ljubezni potrpežljivosti in požrtvovalnosti, vzgojimo naše ljudstvo, osebno slovensko mladino. Takšna mladina bo najboljšo jamstvo naše narodne bodočnosti.

Iz raznih držav

Slovaški parlament sprejel novo ustavo soglasno. Slovaški parlament je sprejel 21. julija soglasno načrt nove slovaške ustave, o katerem smo že poročali. Slovaškega predsednika bo izvolil parlament za dobo sedmih let. Predsednik republike sklepa mednarodne pogodbe, razpiše mobilizacijo, skliče in razpusti parlament, odloča v vrhovnem poveljstvu nad vojsko, odpušča ter imenuje ministre in vse višje državne uradnike. Parlament bo obstojal iz 80 poslancev, ki se volijo za dobo petih let na podlagi splošne volilne pravice vseh državljanov, kateri so izpolnili 21 let. Za izvolitev je potrebna starost 30 let. Poleg parlamenta še deluje nadzorni državni svet. V ta svet imenuje predsednik republike šest članov, Hlinkova stranka 10 in po enega člana pošlje v državni svet vsaka narodnostna skupina na Slovaškem. Ustava določa stanovsko ureditev države in predvideva sedem glavnih stanovskih organizacij.

Izseljevanje južnotirolskih Nemcev bo izvršeno po naprej določenem sporazumu. Pisali smo že, da morajo zapustiti južnotirolski Nemci svoje domačije v šestih mesecih, če nimajo premoženja pa v treh mesecih. Glede preselitve Nemcev iz južne Tirolske v »rajh« je objavilo italijansko časopisje v minulem tednu uradno poročilo, ki trdi, da se je sporazum, dosežen med Rimom in Berlinom glede izseljevanja Nemcev iz južne Tirolske, pripravil že lansko leto za Hitlerjevega obiska v Rimu. Rešitev tega vprašanja je po časi dozorevala ter je v uvodu pogodbe od 22. maja 1939 poudarjeno, da skupna meja, ki je za vedno postavljena med Italijo in Nemčijo, predstavlja močno in varno podlago za medsebojno podpiranje in koristno izpopolnitev. Sporazum o preselitvi Nemcev iz južne Tirolske bo dejansko izveden v popolnem soglasju z nemškim prebivalstvom v teh krajih. Tistim Nemcem, ki bi želeli preseliti se v Nemčijo, bodo italijanske oblasti šle v vsem na roko. Nemške oblasti bodo te izseljence sprejele ter jih naselile na svojem področju. Po vsem tem preselitev Nemcev iz južne Tirolske ne bo izvedena nasilno, kakor trdijo nekateri inozemski listi. Zaradi tega so tudi izmišljene vse vesti o izgonu Nemcev iz južne Tirolske. Resnica je ta — pravi italijansko uradno poročilo — da se je redno izseljevanje začelo po naprej določenem sporazumu.

Pomirjenje v Evropi do srede septembra. Pariško časopisje ugotavlja, da se razvija v Evropi napeti položaj v znaku pomirjevanja. Ako vsi znaki ne varajo, bo trajalo sedanje zatišje do 27. avgusta, ko bo imel kancler Hitler napovedan govor v Tannenbergu, ali celo do kongresa nemške narodno-socialistične stranke v Nürnbergu, ki se vrši vsako leto sredi septembra. Kljub navideznemu pomirjenju so v

Londonu in Parizu prepričani, da se pripravljata Nemčija ter Italija na udarec. To dokazujejo vedno večje vojaške priprave Nemčije, kar sili vse ostale zaveznike v Evropi k neprestani čuječnosti, da bi ne doživeli lepega dne iznenadenja. Do jeseni bo oboroževanje Francije in Anglije tako napredovalo, da ju Italija in Nemčija ne bosta mogli več dohiteti.

Resnica in ugibanja radi Gdanska. V preteklem tednu sta se vrnila od nemškega kanclerja Hitlerja Foerster, vodja narodnih socialistov v Gdansk, in vodja propagandnega oddelka Zaske. Omenjena trdita, da bo po mnenju Hitlerja mogoče rešiti vprašanje Gdanska mirno s pogajanjem med Poljsko in Nemčijo, ako ne bo tujega posredovanja. Dalje pa domneva je Angleži, da je odobril Hitler predloge gdanskih narodnih socialistov o tem, kako bi naj bila v teku enega leta izvedena priključitev Gdanska k Nemčiji. Po časopisnih vestih iz Londona bi naj izvolili za novega predsednika senata v Gdansk kanclerja Hitlerja. Ker je Hitler že gdanski častni občan, ne bi mogla Poljska ali kaka druga država proti temu nič ugovarjati.

Angleži bi radi dobili Bolgarijo na svojo stran. Naš list je objavil obširno poročilo o bivanju predsednika bolgarske vlade v Berlinu. Zadnji teden pa je prispel v London predsednik bolgarske poslanske zbornice Mušanov kot gost angleške parlamentarne skupine, ki je lani obiskala Bolgarijo. Obisk bolgarskega državnika v Londonu je veljal razjasnitvi raznih vprašanj, ki zanimajo Anglijo glede bolgarskega stališča na Balkanu. Angleži bi bili pripravljeni dati Bolgariji velike gospodarske ugodnosti in jo s tem rešiti gospodarske in politične odvisnosti od Nemčije, če b. bila Bolgarija pripravljena podpirati angleška prizadevanja na Balkanu.

Veriga brezuspešnih poganj Anglije in Francije s sovjetsko Rusijo. Kakor znano, so razdeljene v Evropi velesile na dva tabora: Anglija in Francija s krogom manjših držav ter Nemčija in Italija s svojimi priveski. Da bi pa dobil angleško-francoški tabor v vsakem oziru odločilno premoč, skušata Anglija in Francija pritegniti v posebno zvezo še sovjetsko Rusijo. Tri mesece se že vršijo neuspešna pogajanja za vstop Rusije v skupno fronto z Angleži in Francozi. Anglija je odposlala svoje

ugledne zastopnike v Moskvo, kateri so že imeli nad deset sestankov s sovjetskim komisarjem za zunanje zadeve Molotovim, ki pa niso obrodili dosedaj nobenih uspehov. — Istočasno kakor Angleži se mudijo v Moskvi tudi zastopniki Nemčije, kateri ponujajo Rusom razne gospodarske ugodnosti, ako bi ne pristopili k angleško-francoški zvezi. Nikoli še ni bila sovjetska Rusija tolikanj oblegana od evropskih vabil kakor v sedanjih nemirnih časih. Lisjak Stalin, diktator Rusije, vsa vabila na desno in levo zavlačuje z namenom, da bi se odločil šele tedaj, če bi v Evropi že počil prvi strel.

Uradne ugotovitve o eksploziji v Španiji. Pred nedavnim je prišlo v španskem mestecu Penaranda, katero je šlo pred nesrečo 6000 prebivalcev, do tako strašne eksplozije skladišča za strelivo, kakor je ne pozna zgodovina. O grozni nesreči je šele sedaj ugotovila uradna preiskava, da je povzročil eksplozijo razlet železniške lokomotive nekega osebnega vlaka, ki se je ustavil na tamkajšnjem kolodvoru. Razpočenje železniškega stroja je vnelo skladišče za smodnik in trilit, katerega je bilo 30 ton. Po nepopisni eksploziji sta postaja in vlak z osebjem in vsemi potniki vred popolnoma izginila. Od nobenega od smrtno ponesrečenih ni preostalo toliko, da bi bilo mogoče prepoznati ubitega. Nobena hiša ni ostala cela, ampak jih je nesreča pretežno večino zravnila z zemljo. Uradno je razglašeno, da je 3000 mrtvih, v resnici pa je njih število dosti večje, ker ni v Penarandi, ki je štela 6000 prebivalcev, ostal nihče živ in neranjen. Nobena hiša ni sposobna, da bi se kdo vselil vanjo. Skladišča streliva v Penarandi so nastala iz zaloga, katere so dobili nacionalisti od premaganih rdečih. Radi pomanjkanja časa še ni bilo vse shranjeno tako, kakor bi bilo treba, in so velike količine smodnika ležale v bližini postaje.

Kljub pogajanjem zaostriitev blokade kitajske obale. Poročali smo že, da se vršijo v Tokiu med japonskim zunanjim ministrom in zastopnikom Anglije pogajanja, ki bi naj dovedla do omiljenja napetega razmerja med Anglijo in Japonsko, ker Japonci vedno bolj zapirajo kitajsko obalo in hočejo kitajskemu maršalu Čang-kajseku onemogočiti vsak dovoz iz Anglije, Francije in Združenih ameriških držav. Kljub temu, da so se pobotali Angleži z Japonci v Tokiu, so Japonci blokado (zaprtje) Kitajske poosttrili. Glavni poveljnik japonskih pomorskih sil v kitajskih vodah je izdal zadnji teden poziv na vse tuje ladje in tuje državljane, da naj zapuste do konca minulega tedna pristanišči San Tuao in Loguan, ker bosta minirani in odklanjajo japonske oblasti vsako odgovornost za škodo, ki bi mogla zadeti tuje ladje in tuje državljane v navedenih dveh nadaljnjih blokiranih kitajskih pristaniščih.

Po krščanskem svetu

700 LETNICA MINORITSKEGA SAMOSTANA V PTUJU IN TRETJEREDNIŠKI KONGRES

Tretjeredniki! Proslava 700 letnice jubileja v Ptuj je še posebej vaš dan! Glavni dan proslave, 6. avgusta, bo tretjered-

niški dan. Na slavnostnem zborovanju vam bosta govorila ob pol 11 g. Alojz Mihelčič, podpredsednik narodne skupščine, in g. Franc Terseglav, urednik »Slovenca«. Agitirajte zato med svojimi sobraty, naj bi se v čim večjem številu udeležili teh izrednih slovesnosti!